

ACC. N:R M. 15847: 1-3.

Landskap: *Småland* ..... Upptecknare: *Ruth Larsson, Rysby*
Härad: *Lunnerbo* ..... Berättare: *Johan Larsson*
Socken: *Rysby* ..... Berättarens yrke: .....
Uppteckningsår: *1935* ..... Född år *1868* i *Rysby*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

*Fölseder. s. 1-3.
Årgång s. 2-3.*

Skriv endast på denna sida.

Gamla jul seder i min hemtrakt.

Småland

En allmän sed är, att husfadern på julaftons morgon sätter ut julbrev till fåglarna, för att om de skola få kännas av att det är jul. För i tiden var det vanligt, att innan Rysby socken döppt i grytan fick böja, skulle alla husets invånare genomgå en grundlig tvättning. Eftersom en dylike icke försom mer än en gång om året, var den säkerligen ganska välbehörlig, men trots detta, var det många, som tyckte, att det var väldigt besvärligt, och tänkte kanske inom sig själva, att det är tur, att det inte är jul mera än en gång om året.

På julaftonskväll samlades familjemedlemmarna i storstugan, där de tillsammans läste julwangeliet och sjöngo julpsalmer. Efter att ha ätit en ordentlig måltid bestående av bullfiske, ärtoppa, risgrönsgröt och mycket annat, gingo de tidigt till sängs, för att de sedan skulle kunna stiga upp tidigt och ge sig i väg till julottan.

Julottefärderna var den mest efterlängtdade delen av "julprogrammet". Alla, stora såväl som små, ville då följa med till kyrkan för att se julkören brinna och få hjälpa till att sjunga den välkända julpsalmen: "Var hälsad storma morgonstund."

För i tiden ansågs det som en stor förtjänst att komma först på hemvägen från julotta, ty den, som kom hem först, från skulle få sin skörd inbärgad tidigast på hösten.

En annan ganska vanlig sed var ärsgång. Det gick till på så sätt, att ett par tecklar från byn, sent på julaftnens kväll, gick från gård till gård och lyssnade utanför varje ställe. Vad de då fick höra, skulle komma att hända under det kommande året. Såvida kunde de få höra lekvisor sjungas igen eller begravningpsalmer sjungas, och då var detta ett tecken på att någon skulle dö i det huset under

M. 15847:3.

ärts löpp. Ett villkor var, att de, som gingo ärsång inte
fingo säga någonting på hela julafton, ty då kunde det
hända, att vad de förde ej gick i uppfyllelse.

Användag jul följade julkalas, vilka sedan
varade till Tjugondag-Knut, då julen räknades vara
slut.

Meddelat av Johan Larsson, Född 1868
i Ryssby socken.

Långtull, Ryssby socken den 4 jan. 1935.
Ruth Larsson.